

# Latweefchu Uwises.

Ur augstas Gewefchanas = Kummissiones siiau un nowehfeschanu.

Nr. 22. Zettortdeenâ 29tâ Mei 1824.

## No Jelgawas.

Muhfu Gubernatora kungs gribb apgahdashanas un schehlastibas nammu pee mums eezelt, fur nelainigi zilweki, kam sapraschana fajukkusi, taps usnemti, fur arri wasataji un flinkotaji, kas nedarbus ween darra, pee gohdiga darba taps peespeesti, fur dsendetajahm, kas pagallam atstahdas, paligs notiftu, un fur arri wissi tee zeetumi, kas lihds schim pilli un eeksch Nahtsnammu bij, taptu pahrzelti un labbaki eetaisiti. Tee nammi un tahs waijadfigas ehkas us scho labbu leetu no augsta Krohna zaur zeenigu General-Gubernatoru jau irr nowehleti, probti wiffas tahs muhru ehkas, kas us muhfu stallplazzi stahw; bet kad ta eetaisfischana un ustureschana schi apgahdashanas un schehlastibas namma pulku naudas makfa, tad par wiffu Kursemmi taggad kullekte tohp turreta, lai ikfats ar leelu jeb ar masu dahwanu, ka kursch gribb un spehj, pee schi lohti waijadfiga schehlastibas darba peepalihds.

## No Rihges.

Ta pahrzelschana pee Leel-uppes grihwes pee Bullehm bij allaschin gruhda un pabailiga, jubras klahrtuma un Leel-uppes plattuma dehl. Zaur tahm wehtrahm ztra un zschâ Janwar schi gadda uppes grihwe tik platta irr tappusi, ka tikkai ar bailehm un breefnahm te warr pahrtapt. Bet kad pee Bilderina muischas pee ikfatra wehja allaschin labbi un drohschi warr pahrtapt, tad muhfu zeenigs General-Gubernators irr pawehlejis, ka tai pahrzelschanai tikkai pee Krohna Bilderina muischas un ne pee Bullehm buhs notift, un muhfu Widsemmes Gubernementa Walbischana irr nolikkusi, ka tur buhs plohsu eezelt un par to paschu wezzu makfu, kas bijis, buhs pahrzelt.

## No Engurehm.

Paschâ tahdâ widdû, fur wairak uhdena, ne ka fausas semmes, pee Engures esara divi labbas mahju weetas Wewrar mehnesi ar ugguni aisgahjuschas. Vapreefsch nodegge Tschukni, weena mescha farga weeta, pee Riddela muischas peederriga. Tai brihdi fainneeks patš bij isbrauzis un tee zitti eedsihwotaji jau zeeta meega gulleja. Schee buhtu ugguni farwu nahwi dabbujuschi, ja laudis no sudmallahm, kas kahdu werstu no tahm mahjahm stahw, ne buhtu ugguns leesmas juntâ eeraudsijuschi un tudahl peesfrehjuschi. Tee lautini pamohdinati, tik kreflôs warreja isbehgt, un wiffas winnu leetas palikke ugguni. — Tahda patte nelaimme gaddijahs pehzaki Pehpa frohgam, kas peederr pee Sentenes, un kas gan wisseem teem sunnams, kam seemâ braufschana mehds buht pee Engures esara pehz kohfeem jeb pehz swim. Ir te tas ugguns nakti zehlahs, un namma sehws arri ne bij mahjas, bet isbrauzis. Dauds leetas, ir zitti lohpi ugguni irr palikkuschi. Ka sakfa, tad schi nelaimme abbejas weetas no krahfna un no kufnas wainas effoht zehlupees. — Abbeem fainneekem un winnu fainnei leela skahde, bet ihpaschi tam mescha fargain ne kas naw atlizzees, ka ween tahs drahnas muggurâ, ko zittur aisbraukdamš bij apgehrbis, teem zitteem mahju laudim tikkai kreflis palizzis. Teem nu schehlastibas jaluhdsahs few un farweem sifkeem behrneem pee labbeem schehligem zilwekem. Lai Deems tohs wadda pee tahdeem laudim, kam preeks nelaimigeem lihdscht.

B — t.

## No Nerretas 17tâ Mei.

Ur gauschu noskumschanu un noscheloschanu man schè japeeminn weens breefnigs nosce-

gums, ar ko muhsu draudses gohds Iitâ Mei mehnescha deenâ apgahnihts tappis. Ap to laifu, kur zitti deewabihjigi laudis basnizâ fapulzejahs Deewam farwu pateizibu atnest par wiffahm zaur neddelu no wianna bauditahm labdarrifchanahm, kur tee fanahk wiinna fwehtus wahrduš klauſitees un zaur teem apstipri- natees fawâ tizzibâ, deewabihjaschanâ un zil- weku mihlestibâ, ap to paschu laifu padarrija negantas rohkas to wišsbreesmigaku wella dar- bu, un — nokahwe to us Nerretes muischu us darbeem substitu kalponi Keires Greetu. — Ganni atradde to ap deenas widdu us plawas neschehligi nomaitatu, wehl ne puš werst- tahtumâ stary 2 mahjahm, klaijâ weetâ, bet ne tahli no krummeem, un to zirwi fahnds, ar ko schi flepkawiba bij notikkufi. Zebſchu ta walloda bij ispaudejusees, ka wiinna patti few nonahwejusees ta kauna dehl, kurrâ wiinna zaur fawa fainmeeka dehlu krittufi un kurrâ dehl wiinna pehbigâ fesdeenâ wehl preeksch tee- fas bijufi; — tad tomehr pee teem trim fitte- neem pakauſt un pee teem 2 dſilleem zirteneem faklâ tulihk warreja paſiht, ka schi nahwe ne no wiinnas paſchas, bet no zitta nahkufi. Wiſſas dohmas gahje tulihk us wiinnas fain- neeka dehlu, kas arri drihſ fanemts tappe. Gan wiſſch paſtahwigi leedſehs, us to palau- damees, ka ne weens wiinna grehku darbu ne bij redſejis; bet Deews, preeksch kurrâ azzim ir tas wiſſleelakâ fleppenibâ padarritais noſee- gums ne warr apſlehpts palikt, Deews palih- dſeja wiinnu ſawalbſinaht fawâ paſchâ wallodâ un daſchas ſihmes prett wiinnu atrast, tâ ka wiinnam treschdeenâ rihtâ paſcham bij ja iſteiz, ka wiſſch to meitu nokahwis. Sirbs no- drebbeja ikweenam to dſirdoht, un affaras ſchahwehs azzis redſoht, ka tahds jauns puiffis (jo wehl ne bija 21 gaddu wezs), jau tik agri tahdds leelds grehts eegrimmis. Bet wehl leelaka noſkumſchana pahrnehme wiſſus, kad wiſſch preeksch paſchas fawas aiſweſchanas us augſtaku teeſir iſteize, ka ne weem wiinna tehws wiinnu us to ſkubbinajis, bet ka tas arridsan iſhti tas darritais, un wiſſch tikkai tas paligs bijis. Taiſnibu nu tahtak ne war- reja iſſſchirt, un tâ wakkar tehws lihds ar beh-

lu tappe aiſſtelletu us Jaunjelgawas teeſu. Lai Deews palihds tur to iſhtu taiſnibu iſdibbi- naht! Lai Deews paſarga muhsu draudſi, ka us laifu laikeem ſchê wairš ne taptu dſirdehts no tahda breeſmiga noſeeguma; un lai palihds, ka wezzaki fawus behrnus pareiſi audſinatu un paſchi teem wiſſds kriſtigods tikkumods par labbu preekschſihmi buhtu, — ka ikweens pee laika mahzitohs fawus fahrumus ſawalbdiht, apdoh- madams, ka grehks grehku dſemde, un peh- digi allaschin ar pohſtu un kaunu beidsahs. Lai Deews dohd, ka zaur ſchihš draudſes goh- digu un kriſtigu dſihwoſchanu jo deenas wairak- tas kauns un grehks apklahts taptu, kas zaur ſcho breeſmigu notikkumu pahr to paſchu nah- zis, un ka ir tee, kas pee ſchihš flepkawibas wainigi, zaur zeetumu, ſohdu un fawas ſirds atmohſchanu us labbakeem zelleem atgreeti taptu!!

W — r.

### Tahs wiltigas meitas.

(Paſalka.)

Pee wezzas Kriſta-mahtes mitte  
Un auge diwi meitinas.  
Par nelaimi, tâ wiinnahm ſchkitte,  
Ta peezehlahs preeksch gaisminas  
Un bija ſtrahdneeze kâ bitte.  
Lihof gailis agri dſeedaja,  
Lihds pilnâ faklâ ſauze ta  
Un audſeknes no gultas dſinne:  
„Augſch, meitas! gailis mohdinajs  
„Un, ohtru reiſi nobſeedajs,  
„Senn jaunus erkulus jumš tinne.“

Tahs mahſinas, kas azzis trinne,  
No dſilka meega mohduſchees,  
Un ſiltâ gultâ ſteepdamees,  
To wella gaili nokaut fwehre;  
Ar nabadiſnu fleppenit.  
Jau ohtrâ rihtâ rohâ fehre  
Un pahrgreeſe tam riſkliti.

Dohſt bija jautrais gailitis.  
Gan wezza klauſchinaja pikti,  
Kas wiinnas draugu nokahwis;  
Bet meitas brihnahs, ſakk' ka ſikiti  
Tas darrihts, lamina flepkawu,  
Un ſehlodamees arri dikti  
Ar wezzas apraud mirronu.

Woi meega puhēnehm gaila nahwe  
Nu ilgal gulleht waku lahwe?  
Kas dohs? Tahs gauschi peekrahpahs.  
Papreeksch ta wezza zelt tahs steidse,  
Pirms gailis oht'reis' dseebah beidse;  
Bet nu tai laizinsch fajanzahs,  
Rā wezzeem mas ta meega rohdahs  
Nakts widdū Krista=mahte mohdahs  
Uu meitas peezehle pa pufsnakti,  
Par to, ka nokahwufchas gailiti.

Kas mahjas palaibeet un wiltigi to barrat,  
Zaur to juhs darbam ismukt bohmajeet,  
Juhs no schahs pasazzinas noprast warrat,  
Ka wilku behgdami, juhs lahtscham usbehgseet.  
H.....t.

Labbi padohmi preeksch fainneekem.

Ne wiffi semneeki warr peekluht pee dakte-  
reem, tadehl schē ir winneem wehl kahdu labbu  
padohmu pee winnu daschadahm kaitehm doh-  
dam.

Kad aufis fahp,  
tab nem kahdu pahri kiplohku, nomiso tohs,  
fagruhdi tohs ar druffu smalka pippera un  
eeleezi ar bohmvillu aptihthu aufis.

Kad sohbi fahp,  
tab darri tāpatt, un kad tew pluffe galwā, tas  
irr, kad tew galwā plehsch un rauj brihscham  
schē, brihscham tur, tad aptinni to kiplohku un  
pipperi ar mellu willu un eeleez to abbās aufis.  
Tas jabarra if pahru deenu no jauna, un tif  
ilgi janess, kamehr pluffe no galwas pawiffam  
suddufi. Walfka pee ta filtu zeppuri, eenem  
arri sahles, kas sweedrus dsenn, bet fargees  
ka tu ne safalbees un ka sweedri ne atfuhst.

Kad kals fahpeht fahf,  
tab smehe Kreewu=seepes beesi us liypafim  
un feeni to ap kaku, un lai tif stahw wirfū,  
kamehr sakalst; tad tu warri atkal jamu aplift.

Geleezi faufas liypstagas, kruhsimehtras,  
kummelischus, appianus un kahdu gabbalinu  
smalki fabersta kampera, reeksta leelumā, kahdā  
kullitē, fasilbi to un feeni to arri wehl ap kaku.

Geleiji werdoschu uhdeni kahdā trauginā, leezi  
weenu karroti meddas un ettikki tif dauds, ka  
paskahbs paleek, un weenu karroti salpetera

tur flahf, un turri scho uhdeni rendenu arween  
kahdu brihdi muttē, isfkallo ar to, rikflē wir-  
rinadems, kaku; tas tew muttē glohtes un  
fleekas sawilks, kas tew tad jaispplauj un tad  
atkal no scha uhdena janem muttē.

Kad kals gribb aisaugt, tad tulsnu=plah-  
sters ap to jalcek, un tif ilgi jaturr wirfū, ka-  
mehr tulsnas uswilzis. Kad tulsnas usgreestas  
jeb paschas walfā gahjufchas un uhdens pama-  
sam isspeests, tad leezi to paschu plahsteri atkal  
wirfū un lai tif drihs ne fadsihst. —

Spekkis labbi ismehrzehts, pehz isspaidihts  
un ap kaku likts, arri dauds reises palihds.

Rā japalihds, kad tahrpinsch jeb zits  
kahds kuffains aufis eelihdis.

Kad tew kahds kuffains aufis eelihdis un kad  
tas tew fahpes darra, tad apgreeses us ohtru  
puffi un lai tew kas tur eelej bohmelji woi  
brandwihnu, un tad aisbahsi to aufi ar paku-  
lahm. Pehz stundes-laika welzi tahs pakkulas  
ahrā un lai zits ranga to tahrpinu lehnitam  
isaemt ar bakstijamu.

Kas jabarra, kad tschuhfka, bitte, lapsene  
un zitti tahdi nahwigi kuffaini zil-  
weku kohdusch.

Kad tschuhfka tew kohdusi, tad apseeni tulihf  
to lohzecli labbi stipri no ta kohduma druzin  
wairak us augfchu, lai tahs nahwigas seekalas  
ne fahpj us augfchu. Tad nemmi ohfchu=lappas,  
fagruhdi jeb sakappa tahs un apleezi to  
waini ar tahm no tahs weetas, fur tu effi sa-  
fehjis lihds gallam un aptinni to ar kahdu dreh-  
bi. — Ja tew ohfchu=lappas nau pee rohkas,  
tab usleezi welgamu (drehgnu) semmi, mekle  
kahdu zilweku, kas tew ar radfinu affinis laisch  
us tahs waines, un zaur to tahs nahwigas  
seekalas tew iswelf. Pehz berfi to kohdumu  
labbi ar filtu elji.

Kad tew bitte woi lapsene kohdusi, tad is-  
welzi to dselloni tudalin ahrā un leezi welgamu  
semmi wirfū.

#### Teesas fluddinafchanas.

Us pawehleschamu tahs Keiseriftas Gohdibas,  
ta Natwaldineeka wiffas Kreewu Walfs u. t. j. pr.,  
tohp no Palangas pagasta teefas wiffi parrabu de-  
weji ta islikta Palangas muifchas fainneeka Jahnas

Slabbi jeb winna seewas Margreeta, par kurru mantu zaur schihs deenas spreedumu konkurse sprecsta, zaur scheem raksteem aizinati, pee saudeschanas sawas teefas eefsch 2 mehnescheem, prohti lihds 3otai Juhni mehnescha deenai, kas par to weenigu un isflehdjamu terminu irr nolikta, ar sawahm prassischyanahm woi paschi, woi zaur geldigeem weetneekem, ka irr wehlehts, scheid atnahkt, sawu leetu parahdiht un saganidiht, to teefa spreedihs. To buhs wehrâ nemt!

Mr Palangas pagasta-teefas appakschakstu un schegli islaists 27ta Aprila 1824. I

(S. W.) Bruczkus, pagasta-wezzakais.  
(Nr. 30.) S. Eggert, pagasta-teefas schrihweris.

No Preekules pagasta-teefas tohp wiffi parradubewei ta frohdera Ernst Lübeck, par kurrâ mantu zaur augstoku pawehlescham schinni deenâ konkurse sprecsta, scheidan eefsch dinju mehneschu starpas, prohti lihds 9to Juhli 1824 preekshâ aizinati, ia isweens, kam kahda meleschana buhtu, pee laika patš jeb zaur geldigeem weetneekem peeteiktes un to tahlaku teefas spreedumu wehrâ nemt warr.

Preekules pagasta-teefa 1mâ Mei 1824. I  
(S. W.) Adam Jahn, preeksehbetais.

(Nr. 98.) S. Sander, pagasta-teefas schrihweris.

Wiffi parradu bewei to pee Bauskas Pilles muischas peederrigeem fainneekem Schigle Jehlab un Sukke Judrik, kurrâ sawas mahjas paschi nodohd, ne warredami wairš par fainneekem buht, un par kurru mantu konkurse sprecsta, tohp scheidan no Bauskas Pilles muischas pagasta-teefas aizinati, lai ar sawahm taisnahm prassischyanahm 26ta Juhni mehnescha deenâ schi gabda Bauskas Pilles muischas pagasta-teefa atnahkt.

Bauskas Pilles muischas pagasta-teefa 1mâ Mei 1824. I

Jehlab Luppin, pagasta-teefas wezzakais.  
Rammann Jahn, pagasta-teefas peefschbetais.

(Nr. 40.) Fr. Les, pagasta-teefas schrihweris.

Kad weens mehms puifis, Frizzis wahrda, 25zu gabdu wezs, preeksh kahdu laiku no Daigohles (Deguhnen) Krohna muischas aisbehdis, kur papreeksh dauds sahdsibas bij pabarrijis, tad ta Randawas pagasta-teefa par scho puifi scheidan darra sinnamu, zerredama, ka ne kur scho puifi ne usnemš, bet ka

to sanems un us Randawu pee schihs teefas afsuhthš.

Randawas pagasta-teefa 2trâ Mei 1824. I

Us teefas pawehlescham,  
(Nr. 111.) S. D. Külpe, pagasta-teefas schrihweris.

Zittas flubbinaschanas.

Dschuhkstes basnizas frohgs no schi gabda Jahneem us arrenti irr dabbutams. Kam tihk to dabbut, lai pee Dschuhkstes muischas waldischanas peeteizahs. 3

Tas firgus Dikstenes muischâ, kas preeksh laikâ Mahries Madleenes deenâ pehz jauna Kalendera tappe turrehts, un kas preeksh kahdeem gabdeem us wezzu frusta pagohdinaschanas deenu tappe pahrzeltš, nu atkal us to jaunu Mahries Madleenes deenu, prohti us 10tu Juhli taps turrehts. Par scho firgus pahrzelscham us to paschu deenu, kurrâ preeksh laikâ tappe turrehts, raksti jan irr aisuhthiti us Zukunnes Pilsunga teefu un scheidan par to wiffem tohp sinnamu darrihts. Dikstene, Jaunas-pils kirspehle, 8ta Mei 1824. 2

David Stobbe, muischas pahrwalditais.

Tam appakschakstitam 9tu Mei ideijoht 10tu nahfoht zaur eclausischam tappe isagti: 145 Rubb. Danko un 10 Rubb. 80 Kap. sudraba naudas; wehl 10 pahri palgu; 10 spilwenu drahnesh; 6 galbauti ne no weena leeluma; 2 Raffjes salwetes; 6 seewischku un 10 wihrischku kreffli; 10 pahri deegu behrnu sekkesh; 12 pahri wihru kabssekkesh; 1 ischuhthš bilfchu neffamais ar 5zeem sudraba gredsenem; 1 pahris melnu un 1 pahris baltu sifschu sekku; 1 Zefarrote, kur tee bohstabi B. J. eerakstiti; 1 pahris siltu bilfchu no tahdas drahnesh, ko sauz Kort, ar ahdu apschuhthas; 1 pellaka naukin wese; 1 pahris feewischku kurpiu no tekka ahdas; 5 leelas pehrwetas buhwolles drahnesh; 1 fattunesh fleite; 3½ ohleschku siltu fattuna un 25 ohlekti kembri drahnesh; gultu preekshkarramas ar bahrstehm apschuhthas. Zittas no tahm masgajamam drahnesh irr ar teem bohstabeem A. L. un C. L. sifmetas. Kas tam appakschakstitam taisnu sinnu no schahm sagtahm leetahm warr doht, tam 10 sudr. Rubb. pateizibas naudas tohp apsohlti. Pechter muischâ pee Lauschu frohga, pee Auereš muischas peederriga, 11ta Mei 1824.

A. Kortsch, Auereš muischas Krohna pagasta-teefas schrihweris.

Es ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: S. D. Braunschweig, Censor.

No. 232.